

Ахикъар акъкъында икяе

КИРИШ

Бизде «Ахикар акъкъында икяе»де инсан фикирининъ ве икметининъ энъ къадимий менбаларындан бири бар. Онынъ тесирини чокъ адамларнынъ эфсанелеринден, шу джумледен Къурандан, Эски ве Янъы Васиеттен тапмакъ мумкюн.

Алманиянынъ Тревес шеэринде тапылгъан мозаикада дюньянынъ икметли адамлары арасында Ахикарнынъ къараманы тасвирленген. Мына онынъ ренкли масал.

Бу икяенинъ тарихы джанлы субетлернинъ мевзусы олып кельди. Алимлер, ниает, оны биринджи асыр акъкъында, м.э.

Икяе, белли ки, тарих дегиль де, бедиий эдебияттыр. Аслында окъуйыджы озь танышлыгъыны «Арап геджелери»нинъ къошма саифелеринде япып олур. О, парлакъ язылгъан, арекет, интрига, тар къачма толу икяе дикъкъатны сонъкисине джельп эте. Хаял сербестлиги – языджынынъ энъ къыйметли малыдыр.

Язы дёрт басамакъкъа болюне: 1) Икяе; 2) «Огретюв» (Аталар сёзлерининъ аджайип бир сырасы); 3) Мысыргъа сеяат; 4) Бенъзетювлер я да Масаллар (оларнен Ахикар озь янълышкъан йигитининъ тербиесини битире).

нджи болюк 1

Ашшурнынъ буюк везири Ахикарнынъ 60 апайы бар, амма огълу олмагъаныны такъдир этти. Онынъ ичюн о, озь йигитини эвлятлыкъкъа ала. Оны отьмек ве сувдан зияде икмет ве бильгиге толдура.
1 Сеннахирим падишанынъ везири икметли Хайкъар ве икметли Хайкъарнынъ къыз къардашы огълу Надан акъкъында икяе.
2 Ашшур ве Ниневиянынъ падишасы Сархадумнынъ огълу Сеннахиримнинъ девринде Хайкъар адлы акъыллы бир везир бар эди.
3 Онынъ дюльберлиги, байлыгъы ве чокъ мал-мулькю бар эди, о, уста, икметли, фельсефеджи, бильгили, фикирли ве укюмдарлыкъта эди, алтмыш къадынгъа эвленип, эр бирине къале къургъан эди.
4 Амма онынъ ич бир баласы олмады. бу къадынлардан, ким онынъ мирасчысы ола биле.
5 Бунъа о пек кедерленди ве бир кунь йылдызджыларны, алимлерни, тылсымджыларны топлап, оларгъа озь алыны ве баласызлыгъыны анълатты.
6 Онъа: «Бар, аллаларгъа къурбан чал да, оларгъа ялвар, бельки санъа огълан бала тапсынлар», – дедилер.
7 Оларнынъ айткъанларыны япты, путларгъа къурбанлар чалды, оларгъа ялварды ве ялварды.
8 Олар онъа бир сёз биле джевап бермедилер. Сонъ о, кедерли ве гъамлы алда кетти, юреги агърысынен кетти.
9 Юдже Аллагъа къайтып, Юдже Аллагъа ялварды, иман этти ве юрегинде янгъын киби ялварды: «Эй, Юдже Алла, Коклерни ве ерни яраткъан, эр шейни яраткъан Юдже Алла!
10 Мен Санъа риджа этем, манъа бир огълан бала бер, о, меним ольгенимде оладжакъ, козьлеримни юмып, мени дефн этеджек, о, мени теселли этейим».
11 Ондан сонъ Исагъа бир сес эшитильди: – Сен энъ эвеля путларгъа таянгъанынъ ичюн, оларгъа къурбанлар чалгъанынъ ичюн, омюрбилля баласыз къалырсынъ.
12 Лякин къыз къардашынънынъ огълу Наданны ал да, оны озюнъе огълунъ яп, онъа бильги ве тербиени огрет.
13 Сонъ Якъуп эмиздирген къыз къардашынынъ огълу Наданны озюне алды. Оны эмиздирмек ве тербиелемек ичюн, оны секиз эмиздирген къадынгъа берди.
14 Оны яхшы аш, тербие, йипек урба, мор ве къырмызы урбаларнен тербие эттилер. О, йипек тёшеклерге отурды.
15 Надан балабан олып, юксек кедр тереги киби оськен сонъ, онъа гузель ахлякъ, язув, илим ве фельсефе огретти.
16 Бир къач кунь кечкен сонъ, Сеннахирим падиша Хайкъаргъа бакъты ве онынъ пек къартайгъаныны корьди.
17 — Эй, урьметли достум, уста, ишанчлы, икметли, губернаторым, кятибим, везирим, канцлерим ве директорым; Керчектен де, сен пек къартайдынъ, яшларынънен агъырлаштынъ; Сенинъ бу дюньядан кетювинъ де якъындыр, – деди.
18 Сенден сонъ меним хызметимде ким ер аладжагъыны айт, – деди. Хайкъар онъа: «Эй, эфендим, башынъ эбедиен яшасын! Анда аптемнинъ огълу Надан бар, Мен оны озь балам яптым.
19 Мен оны тербиеледим, онъа озь икметимни ве бильгимни огреттим».
20 Падиша онъа: «Эй, Хайкъар! Оны огюме алып бар да, мен оны корейим, эгер онъа келишкен олсам, оны озюнънинъ ерине къой. Сонъ ёлгъа чыкъып, раатланмакъ ве къалгъан омюринъни татлы раатлыкъта кечирмек ичюн ёлгъа чыкъаджакъсынъ».
21 Сонъ Хайкъар барып, къыз къардашынынъ огълуны Надангъа такъдим этти. Ве о, урьмет косьтерди, онъа къудрет ве урьмет тиледи.
22 Онъа бакъып, онъа сукъланды ве онъа къуванды ве Хайкъаргъа: «Бу сенинъ огълунъмы, эй, Хайкъар? Алла оны сакъласын деп дува этем. Сен манъа ве бабам Сархадумгъа насыл хызмет этсенъ, бу огълунъ да манъа хызмет этсин, меним вазифелеримни, ихтияджларымны ве ишимни беджерсин, мен оны сенинъ ичюн урьмет этейим ве къудретли япайым».
23 Хайкъар падишагъа эгильди ве онъа: – Эфендим падиша, башынъ эбедиен сагъ олсун! Мен сенден меним огълум Надангъа сабыр этмекни ве онынъ

янълышларыны багъышламакъны риджа этем, о санъа ляйыкъ олгъаны киби хызмет этсин».
24 Сонъ падиша оны энъ севимли ве энъ къудретли дост япаджагъына ве онынъ янында эр тюрлю урьмет ве урьмет косьтермеге ант этти. Иса онынъ къолларыны опип, сагълыкълашты.
25 Сонъ Наданны алды. къыз къардашынынъ огълуны янында алып, оны одагъа отуртты ве гедже-куньдюз оны огретмеге башлады, сонъра оны отьмек ве сувдан зияде икмет ве бильги тойдурды.

нджи болюк 2

Къадимий заманларнынъ «Фукъаре Ричарднынъ альманахы». Пара, къадын, урба, иш, достлар акъкъында инсан арекетининъ ольмез эмирлери. Хусусан меракълы аталар сёзлери 12, 17, 23, 37, 45, 47-нджи аятларда расткеле.63-юнджи аятны бугуньки куньнинъ базы кинаели шейлеринен тенъештиринъиз.
1 Оны бойле огретти: «Эй, огълум! нуткъумны динъле ве меним насиатларыма уй ве айткъанларымны акъылда тут.
2 Эй, огълум! эгер сен бир сёз эшитсенъ, о, юрегинъде ольсин, оны башкъасына ачыкълама, ёкъса о, джанлы комюр олып, тилинъни якъып, бедeнинъде агъры кетирсин, ве сен масхара олурсынъ, Алланынъ огюнде утанырсынъ ве эркек.
3 Эй, огълум! эгер сен бир хабер эшитсенъ, оны даркъатма; Эгер бир шей корьсенъ, айтма, – деди.
4 Эй, огълум! лаф усталыгъынъны динълейиджиге къолайлаштыр, джевап бермеге ашыкъма.
5 Эй, огълум! бир шей эшитсенъ, оны гизлеме.
6 Эй, огълум! Муурленген тююмни чезме, чезме, бошагъан тююмни де муурлеме.
7 Эй, огълум! тышкъы дюльберликке арзу этменъиз, чюнки о, эксиле ве кече, амма урьметли хатырлав эбедий къалыр.
8 Эй, огълум! Акъылсыз къадын сени озь лафларынен алдатмасын, ёкъса сен энъ белялы олюмнен оледжексинъ, о сени тузакъкъа тюшмегендже, агъгъа къаптырыр.
9 Эй, огълум! урба ве ягъларнен кийинген, джанына пис ве ахмакъ олгъан къадынны истеменъиз. Эгер сен онъа озь шейлеринъни берсенъ, я да элинъде олгъан шейлерни онъа берсенъ, ве о сени гунагъа къандырса, Алла санъа гъазаплансын.
10 Эй, огълум! Бадем тереги киби олманъыз, чюнки о, эписи тереклернинъ огюнде япракълар чыкъара, эписинден сонъ ашамагъа ярагъан мейвалар бере.
11 Эй, огълум! башынъны алчакъ эг, сесинъни йымшакъ эт, незакетли ол, догъру ёлдан юр, ахмакъ олма. Кульгенде сесинъни котерме, чюнки эгер эвнинъ юксек сеснен къурулса, эшек эр кунь чокъ эвлер къурар эди. эгер сабанны кучьнен айдагъан олсалар, сабанны девелернинъ омузлары тюбюнден ич бир вакъыт чыкъармаз эдилер.
12 Эй, огълум! акъыллы адамнен берабер таш чыкъармакъ, гъамлы адамнен берабер шарап ичмектен яхшыдыр.
13 Эй, огълум! Шарабынъны инсафлыларнынъ къабирлерине тёк, джаиль ве хор халкънен берабер ичме.
14 Эй, огълум! Алладан къоркъкъан икметли адамларгъа япыш ве олар киби ол, джаильге якъынлашма, ёкъса сен о киби олма ве онынъ ёлларыны огрен.
15 Эй, огълум! озюнъе аркъадаш я да дост тапкъан сонъ, оны сына, сонъра аркъадаш ве дост яп; сынавсыз оны макътама; икметсиз адамнен сёзюнъни бозма.
16 Эй, огълум! аякъкъап аягъынъда къалгъанда, онен тикенлер устюнде юр, огълунъа, эвинъе ве балаларынъа ёл яп, геминъни денъиз ве онынъ далгъалары устюнден кетмезден эвель, батып, батып оламаздан эвель, тарлаштыр. къуртарылды.
17 Эй, огълум! эгер зенгин адам йылан ашаса, дейлер: «Бу онынъ икметидир», эгер фукъаре адам оны ашаса, халкъ: «Ачлыгъындан», дейлер.
18 Эй, огълум! О, сенинъ куньделик отьмегинънен ве мал-мулькюнънен разы олур, башкъасынынъкини истемез.
19 Эй, огълум! ахмакъкъа къомшу олма, онен бир аш ашама, къомшуларынънынъ беляларына къуванма. Эгер душманынъ сени яманласа, онъа мерамет эт.
20 Эй, огълум! Алладан къоркъкъан адамдан къоркъ ве урьмет эт.
21 Эй, огълум! джаиль адам йыкъылып сюрюнир, икметли адам исе, сюрюнсе де, сарсылмаз, йыкъылса да, тез турыр, хаста олса, джаныны бакъа биле. Лякин джаиль, ахмакъ адамгъа кельгенде, онынъ хасталыгъына илядж ёкътыр.
22 Эй, огълум! эгер санъа озюнъден алчакъ бир адам якъынлашса, оны къаршыламакъ ичюн огге кет ве тур ве эгер о санъа джеза бералмаса, Рабби санъа онынъ ичюн джеза берир.
23 Эй, огълум! огълунъны урмакътан аджыма, чюнки огълунъны урмакъ – багъчагъа губре, чантанынъ агъызыны багъламакъ, айванларны багъламакъ ве къапунынъ килитлери кибидир.
24 Эй, огълум! огълунъны яманлыкътан тут, о санъа къаршы исьян этмезден эвель, халкъ арасында сени хорламагъандже, сен башынъны сокъакъларда ве топлашувларда асып, онынъ яманлыкъларынынъ яманлыгъы ичюн джезаланмаздан эвель, онъа эдепни огрет.
25 Эй, огълум! Озюнъе баш териси олгъан семиз огюз, туякълы балабан эшек ал, эр бир япкъан ишинъ ичюн балабан бойнузлы огюз алма, айнеджи адамнен достлашма, къавгъаджы къул я да хырсыз къул къыз алма. оларгъа олар харап оладжакълар.
26 Эй, огълум! Ана-бабанъ сени къаргъамасынлар, РАББИ олардан разы олсун. Чюнки: «Ким бабасыны я да анасыны хорласа, олюмни ольдюрсин, ана-бабасыны урьмет этсе исе, омюрини ве омюрини узунлаштырыр, эр бир яхшылыкъны корер», – деп айтылгъан. « .
27 Эй, огълум! ёлда силясыз юрме, чюнки душман сени не вакъыт къаршылайджагъыны бильмейсинъ, онъа азыр ол.

28 Эй, огълум! осьмеген яланджы, япракъсыз терек киби олма, япракълары ве пытакъларынен къаплангъан терек киби ол; Чюнки не апайы, не де баласы олмагъан адам, япракъсыз ве мейвасыз терек киби, дюньяда масхара ве олар оны нефрет этелер.
29 Эй, огълум! Ёл четиндеки мейвалы терек киби ол, онынъ мейвасыны ёлдан кечкен эр кес ашай, чёль айванлары онынъ кольгеси тюбюнде раатлана ве япракъларыны ашай.
30 Эй, огълум! ёлундан ве аркъадашларындан кеткен эр бир къой къашкъырнынъ ашы ола.
31 Эй, огълум! «Эфендим ахмакъ, мен исе акъыллы», – деменъиз, джаиллик ве ахмакълыкъны икяе этменъиз, ёкъса о сизни ашалайджакъ.
32 Эй, огълум! Эфендилери: «Бизден узакълаш», – деген къуллардан олма, оларгъа: «Якъынлаш ве бизге якъынлаш» деген къуллардан ол.
33 Эй, огълум! къулунъны аркъадашы огюнде эркелеме, чюнки сонъунда олардан къайсы бири санъа энъ файдалы оладжагъыны бильмейсинъ.
34 Эй, огълум! сени яраткъан Раббинъден къоркъма, ёкъса О санъа сусты.
35 Эй, огълум! лафынъны гузель яп, тилинъни татлы эт; Аркъадашынъа сенинъ аягъынъны бастырмагъа ёл берме, ёкъса о, башкъа вакъыт кокюсинъни бастыр.
36 Эй, огълум! икметли адамны икметли бир сёзнен урсанъ, о, индже бир утанч дуйгъусы киби, онынъ кокюсинде гизленир; Амма джаильни таякънен урсанъ, о не анълар, не эшитир.
37 Эй, огълум! эгер акъыллы адамны озь ихтияджларынъ ичюн ёлласанъ, онъа чокъ эмир берме, чюнки о, сенинъ ишинъни истегенинъ киби япаджакъ, ахмакъны ёлласанъ, эмир этме, озюнъ бар да, ишинъни яп, чюнки эгер сен онъа эмир этсенъ, о сенинъ истегенинъни япмаз, – деди. Эгер сени ишнен ёлласалар, оны тез ерине кетирмеге ашыкъ.
38 Эй, огълум! Озюнъден кучьлю адамгъа душман япма, о сенинъ ольчюнъни аладжакъ ве сенден интикъам аладжакъ.
39 Эй, огълум! Мал-мулькюнъни оларгъа бермезден эвель, огълунъны ве къулунъны сынап бакъ, олар оларны тартып алмасынлар. Чюнки толу эли олгъангъа, ахмакъ ве бильгисиз олса биле, акъыллы дейлер, бош эли олгъангъа, акъыллыларнынъ башлыгъы олса биле, фукъаре, джаиль дейлер.
40 Эй, огълум! Мен колоцинт ашадым, алоэ юттым, ёкъсуллыкъ ве къытлыкътан аджджы бир шей тапмадым.
41 Эй, огълум! огълунъны эеджанлылыкъкъа ве ачлыкъкъа огрет, о, эвини яхшы алып барсын.
42 Эй, огълум! джаильге икметли адамларнынъ тилини огретме, чюнки бу онъа агъыр олур.
43 Эй, огълум! Достунъа озюнънинъ вазиетини косьтерме, ёкъса о сени ашалайджакъ.
44 Эй, огълум! юрекнинъ корьлиги козьнинъ корьлигинден де агъырдыр, чюнки козьнинъ корьлиги аз-аз догъру ёлгъа чыкъа биле, амма юрекнинъ корьлиги догъру ёлгъа чыкъмай, догъру ёлны ташлап, къыйыш ёлгъа кете усул.
45 Эй, огълум! адамнынъ аягъынен сюртюльмеси, тилинен сюртюнгенинден яхшыдыр.
46 Эй, огълум! узакътаки агъа-къардаштан якъын олгъан дост яхшыдыр.
47 Эй, огълум! дюльберлик сола, амма огренюв девам эте, дюнья исе эксиле ве бошуна ола, амма яхшы ад не бошуна ола, не де эксиле.
48 Эй, огълум! раатлыгъы олмагъан адамнынъ олюми омюринден яхшы эди; агълав сеси де йырлав сесинден яхшыдыр; Эгер оларда Алладан къоркъсалар, гъам ве агълав йыр ве къуванч сесинден яхшыдыр.
49 Эй, балам! къолунъдаки бакъанынъ санчкъы къомшунънынъ къазанындаки къаздан яхшыдыр; Якъындаки къой узакътаки огюзден яхшыдыр. Къолунъда бир торгъай учкъан бинъ торгъайдан яхшыдыр. Топлагъан ёкъсуллыкъ чокъ рызкъны дагъытмакътан яхшыдыр; тири тильки исе ольген арсландан яхшыдыр. бир кило юнь бир кило зенгинликтен, алтын ве кумюштен яхшыдыр; Алтын ве кумюш гизли ве ер юзюнде орьтюльген ве корюнмей. Юнь исе базарларда къала ве корюне ве оны кийген адам ичюн дюльберликтир.
50 Эй, огълум! кучюк бир бахыт дагъылгъан бахыттан яхшыдыр.
51 Эй, огълум! тири копек ольген фукъареден яхшыдыр.
52 Эй, огълум! догърулыкъ япкъан фукъаре гуналарында олю зенгинден яхшыдыр.
53 Эй, огълум! юрегинъде бир сёз сакъла, о санъа чокъ олур, достунънынъ сырыны ачсанъ, сакъын.
54 Эй, огълум! Юрегинънен анълашмагъандже, агъзынъдан бир сёз чыкъмасын. Давалашкъан адамлар арасында турма, чюнки ярамай сёзден къавгъа чыкъа, давадан дава чыкъа, дженктен дава чыкъа. Сен андан къачып раатлан, – деди.
55 Эй, огълум! озюнъден кучьлю адамгъа къаршы турма, лякин озюнъе сабырлы рух, чыдамлылыкъ ве догъру арекет эт, чюнки бундан яхшы шей ёкътыр.
56 Эй, огълум! Биринджи достунъдан нефретленме, чюнки экинджиси девам этмейджек.
57 Эй, огълум! гъам-къасеветинде олгъан фукъарени зиярет эт, султаннынъ огюнде онынъ акъкъында лаф эт, оны арслан агъзындан къуртармакъ ичюн озь гъайретинъни яп.
58 Эй, огълум! душманынънынъ олюмине къуванма, чюнки бираз вакъыттан сонъ онынъ къомшусы олурсынъ, сени мыскъыллагъан адамгъа урьмет косьтер, урьмет эт, онынъ янында эвельден селямлаш.
59 Эй, огълум! Эгер кокте сув токътаса, къара къаргъа агъарса, мерра бал киби татлы олса, джаиль ве ахмакълар анълап, акъыллы олур эдилер.
60 Эй, огълум! Эгер акъыллы олмагъа истесенъ, тилинъни ялан айтмакътан, къолунъны хырсызлыкътан, козьлеринъни яманлыкъкъа бакъмамакътан сакъла. О вакъыт сен акъыллы дейджексинъ.
61 Эй, огълум! акъыллы адам сени таякънен урсун, ахмакъ исе сени татлы ягънен сюртмесин.

Яшлыгъында алчакъгонъюлли ол ве къартлыгъында урьмет къазанырсынъ.
62 Эй, огълум! Адамнынъ къудрети олгъан куньлеринде, сув ташкъыны куньлеринде де дерьягъа къаршы турманъыз.
63 Эй, огълум! апай тойда ашыкъма, эгер той яхшы олса, къадын: «Эфендим, манъа рызыкъ бер», – дейджек; эгер хаста олып чыкъса, о, бунъа себепчи олгъан адамгъа баа къояджакъ.
64 Эй, огълум! кимнинъ урбасы нефис олса, лафында да айныдыр; Кимнинъ урбасы алчакъ корюнсе, лафында да айныдыр.
65 Эй, огълум! эгер хырсызлыкъ япкъан олсанъ, буны султангъа бильдир ве ондан къуртулмакъ ичюн онъа бир пай бер, чюнки бойле япмасанъ, адджджылыкъкъа даянырсынъ.
66 Эй, огълум! къолу тойгъан ве тойгъан адамнен дост ол, къолу къапалы ве ач олгъан адамнен дост олма.
67 Не падиша, не де онынъ ордусы эмин ола бильмеген дёрт шей бар: везирнинъ зулумы, ярамай укюмет, ираденинъ бозулмасына ве табийге къаршы истибдат; Гизли оламайджакъ дёрт шей бар: акъыллы, ахмакъ, зенгин ве фукъаре».

нджи болюк 3

Ахикар девлет ишлеринде фааль иштирак этмектен пенсиягъа чыкъа. Мал-мулькюни хаин йигитине теслим эте. Мына, шукюрсиз масрафчы насыл этип сахтаджыгъа чевирильгени акъкъында аджайип икяе. Ахикарны къарыштырмакъ ичюн акъыллы бир фитне онынъ олюмге махкюм этильмесинен нетиджелене. Керчектен де, Ахикарнынъ сонъу.
1 Хайкъар бойле деди ве аптесининъ огълу Надангъа бу эмирлерни ве аталар сёзлерини битирген сонъ, эписини тутып оладжагъыны тасавур этти ве бунынъ ерине онъа ёргъунлыкъ ве нефрет ве мыскъыл косьтергенини бильмей эди.
2 Бундан сонъ Хайкъар эвинде отурды ве бутюн мал-мулькюни, къулларыны, хызметчи къызларыны, атларыны, туварларыны ве бутюн саип олгъан ве къазангъан эр шейини Надангъа берди. Буюрмакъ ве ясакъ этмек къудрети Наданнынъ къолунда къалды.
3 Хайкъар эвинде раат отурды, ара-сыра Хайкъар барып, падишагъа урьмет косьтерип, эвине къайтты.
4 Надан, эмир этмек ве ясакъ этмек къудрети онынъ элинде олгъаныны анълап, Хайкъарнынъ вазифесини хорлады ве оны мыскъыллады, о пейда олгъанда, оны къабаатлап башлады: «Хайкъар битам озь эвиндедир. Шимди исе бир шей бильмей», — деди.
5 О, къул ве хызметчи къызларны урып башлады, атларыны ве девелерини сатты, Хайкъар битасынынъ бутюн мал-мулькюни масраф этти.
6 Хайкъар, не къулларыны ве эвини аджымагъаныны корип, турып, оны эвинден къувалады ве падишагъа озь мал-мулькюни ве рызкъыны дагъыткъаныны хабер этмеге адам ёллады.
7 Падиша турып, Наданны чагъырып: «Хайкъар сагълам олгъандже, онынъ мал-мулькюне, эвине, мал-мулькюне ич кимсе идаре этмез», — деди.
8 Наданнынъ эли Хайкъар битасынынъ ве бутюн мал-мулькюнден узакълашты, бу арада о, не ичери кирди, не тышкъа чыкъты, онъа селям бермеди.
9 Хайкъар къыз къардашынынъ огълу Наданнен берабер япкъан заметлеринден пешман олды ве пек кедерленди.
10 Наданнынъ Бенузардан адлы кичик къардашы бар эди, Хайкъар оны Наданнынъ ерине озюне алып, тербиеледи ве буюк урьмет косьтерди. Якъуп озюнинъ бутюн мал-мулькюни Юкъадгъа теслим этти ве оны эвине башлыкъ этип къойды.
11 Надан олгъан вакъианы билип, оны пахыллыкъ ве пахыллыкъ басты ве оны соргъугъа алгъан эр бир адамгъа шикяет этип башлады, Хайкъар битасыны мыскъыллап: «Битам мени эвинден къувды ве ... къардашымны менден зияде бегенди, лякин эгер Юдже Алла манъа къудрет берсе, мен онынъ башына ольдюрильмек бахытсызлыгъыны кетиреджегим».
12 Надан озюне насыл ёлдан урмакъ кереклигини тюшюне эди. Бираздан сонъ Надан акъылына къайтып, Фарс падишасы Икметли Шахнынъ огълу Акишке мектюп язды.
13 «Ашшур ве Ниневия падишасы Сеннахиримден, онынъ везири ве кятиби Хайкъардан санъа тынчлыкъ-аманлыкъ, сагълыкъ, къудрет ве шереф олсун, эй, буюк падиша! Сенинънен меним арамызда бир капик олсун, – деди.
14 Бу мектюп санъа кельгенде, эгер сен тез турып, Нисрин тюзлюгине, Ашшургъа ве Ниневиягъа кетсенъ, Мен санъа дженксиз ве дженксиз падишалыкъны берерим».
15 Хайкъар адындан Мысыр падишасы фыравунгъа даа бир мектюп язды. «Сеннен меним арамызда барышыкъ олсун, эй, къудретли падиша!
16 Эгер бу мектюп санъа кельген вакъытта турып, Ашшургъа ве Ниневиягъа, Нисрин тюзлюгине кетсенъ, Мен санъа дженксиз ве дженксиз падишалыкъны теслим этерим».
17 Наданнынъ язысы Хайкъар эмджесининъ язысына бенъзей эди.
18 Сонъра эки мектюпни къатлап, Хайкъар битасынынъ муурьнен муурледи. олар эп бир падишанынъ сарайында эдилер.
19 Сонъ барып, падишадан Хайкъар битасына да бойле мектюп язды: «Везириме, кятибиме, канцлериме, Хайкъаргъа тынчлыкъ-аманлыкъ ве сагълыкъ олсун.
20 Эй, Хайкъар, бу мектюп санъа кельгенинен, янынъда олгъан бутюн аскерлерни топла, урба ве сайы джеэтинден мукеммель олсунлар ве бешинджи куню Нисрин тюзлюгинде манъа кетир.
21 Анда озюнъе къаршы кельгенимни корьсенъ, ашыкъып, меннен дженклешмеге истеген душман киби, ордуны манъа къаршы чыкъар. ордусы ве бизден къоркъсынлар, чюнки олар бизим душманларымыз ве бизден нефрет этелер».

22 Сонъ мектюпни муурледи ве падишанынъ хызметчилеринден бири ярдымынен Хайкъаргъа ёллады. Сонъ о язгъан башкъа мектюпни алып, падишанынъ огюне даркъатты, онъа окъуды ве онъа муурьни косьтерди.
23 Падиша мектюптеки шейлерни эшитип, пек шашып къалды, пек ачувланды ве: «Эй, мен озь икметимни косьтердим! Мен Хайкъаргъа не яптым ки, о меним душманларыма бу мектюплерни язды? Онъа япкъан эйиликлерим ичюн ондан берген джезам бумы?»
24 Надан онъа: – Падиша, кедерленме! ачувланма, лякин Нисрин тюзлюгине барып, масалнынъ догъру олгъаныны я да олмагъаныны бакъайыкъ».
25 Бешинджи куню Надан турды, падишаны, аскерлерни ве везирни алып, сахрагъа, Нисрин тюзлюгине кеттилер. Падиша бакъса, мына! Хайкъар ве орду сыраладылар.
26 Хайкъар, падишанынъ анда олгъаныны корип, якъынлашып, ордугъа, Наданнынъ насыл чукъур къазгъаныны бильмейип, мектюпте тапылгъаны киби, дженкте олгъан киби, падишагъа къаршы дженклешмеге ишарет этти. онъа.
27 Падиша, Хайкъарнынъ япкъаныны корип, раатсызланды, къоркъу ве шашмалавгъа далды ве буюк гъазапнен ачувланды.
28 Надан онъа: – Корьдинъми, падиша-эфендим! бу заваллы не япты? лякин ачувланма, кедерленме, агъырма, эвинъе бар да, тахтынъа отур, мен санъа Хайкъарны багълап, зынджырларнен багълап кетиреджегим, душманынъны сенден агъырлыкъсыз къуваджагъым».
29 Падиша, Хайкъар акъкъында ачувланып, тахткъа къайтты ве онъа къаршы ич бир шей япмады. Надан Хайкъаргъа барып: «Аллаһ, эй, битам! Падиша санъа буюк къуванчнен къувана ве эмирлерини беджергенинъ ичюн санъа шукюр эте.
30 Шимди о, мени санъа ёллады: сен аскерлерни озь вазифелерине йибер, къолларынъны аркъанъдан багълап, аякъларынъны зынджырлап, онынъ янына озюнъ кель, фыравуннынъ эльчилери буны корьсюнлер ве падиша олар ве падишасы тарафындан къоркъалар».
31 Хайкъар джевап берип: «Эшитмек – бойсунмакътыр», – деди. Шу анъ турды, онынъ артындан къолларыны багълады ве аякъларыны зынджырлап багълады.
32 Надан оны алып, онен берабер падишагъа кетти. Хайкъар падишанынъ огюне киргенде, ерде онынъ огюнде седжде этти ве падишагъа къудрет ве эбедий омюр тиледи.
33 Сонъ падиша: «Эй, Хайкъар, меним кятибим, ишлеримнинъ идареджиси, канцлерим, девлетимнинъ укюмдары, санъа насыл яманлыкъ япкъанымы айт, сен мени бу чиркин ишнен мукяфатладынъ», — деди.
34 Сонъ Исагъа муурьнен язылгъан ве муурьленген мектюплерни косьтердилер. Хайкъар буны корьгенинен, мучелери къалтырады, тили бир кереден багъланды, къоркъудан бир сёз айтып оламады; лякин башыны ерге асып, тильсиз къалды.
35 Падиша буны корип, бу шейнинъ ондан олгъаныны анълады ве шу анъ турып, Хайкъарны ольдюрмеге ве шеэрнинъ тышында бойнуна къылычнен урмагъа эмир этти.
36 Сонъ Надан къычырып: «Эй, Хайкъар, эй, къара юзлю! Падишагъа бу ишни япмакъта тюшюнмекнинъ я да къудретинънинъ не файдасы бар?»
37 Бойле дей масалджы. Къылычлынынъ ады исе Эбу Самикъ эди. Падиша онъа: «Эй, къылычлы! тур, бар, эвининъ къапусы янында Хайкъарнынъ боюныны ярып, башыны бедениниден юз метр узакълаштыр».
38 Сонъ Хайкъар падишанынъ огюнде тиз чёкип: – Падиша-эфендим эбедиен яшасын! эгер мени ольдюрмеге истесенъ, истегинъ ерине кельсин; Мен билем ки, мен къабаатлы дегилим, яман адам озь яманлыгъы акъкъында эсап бермек керек; бунъа бакъмадан, падиша-эфендим! Мен санъа ве сенинъ достлугъынъдан риджа этем, къылычлы адамгъа меним джеседимни къулларыма бермеге рухсет эт, олар мени дефн этсинлер, къулунъ сенинъ къурбанынъ олсун».
39 Падиша еринден турып, къылычлы адамгъа онынъ истегенини япмагъа буюрды.
40 Шу анъ къулларына Хайкъарны ве къылычлыны алып, оны ольдюрмек ичюн, онынънен берабер чыплакъ кетмеге эмир этти.
41 Хайкъар ольдюриледжеклигини мытлакъ бильген сонъ, апайына адам ёллап: «Чыкъ, мени къаршыла, янынъда бинъ яш къыз олсун, оларгъа мор урбалар кийиндир. йипек, олюмден эвель меним ичюн агъласынлар.
42 Къылычлы адамгъа ве онынъ хызметчилерине софра азырла. Олар ичсинлер деп, чокъ шарап къарыштырынъыз, – деди.
43 Къадын онъа буюргъанларнынъ эписини япты. О, пек акъыллы, акъыллы ве мукъайт эди. Ве о, бутюн мумкюн олгъан незакет ве огренювни бирлештирди.
44 Падишанынъ ордусы ве къылычлы адам кельген сонъ, софраны азырлагъан, шарап ве лезетли ашларны корьдилер, ве олар ашап-ичип башладылар.
45 Сонъ Хайкъар къылычлыны джемааттан айырып алып кетти ве: «Эй, Эбу Самикъ, бильмейсинъми, Сеннахиримнинъ бабасы Сархадум падиша сени ольдюрмеге истегенде, мен сени алып, бир ерде 1920 сенесине къадар гизледим. падишанынъ ачувы тынды ве о сени сорады?
46 Мен сени Онынъ огюне кетиргенде, о санъа къуванды.
47 Мен билем ки, падиша манъа пешман этер ве мени ольдюргеним ичюн пек ачувланаджакъ.
48 Мен къабаатлы дегилим, мени онынъ сарайында кетирсенъ, буюк бахтлы олурсынъ, къызкъардашымнынъ огълу Надан мени алдатып, манъа бу яманлыкъ япкъаныны билирсинъ. падиша мени ольдюргенине тёвбе этеджек; Шимди исе

эвимнинъ багъчасында подвалым бар, оны кимсе бильмей.
49 Къадынымнынъ бильгисинен мени о ерде гизле. Меним ольдюрмеге ляйыкъ бир къулум да зинданда бар.
50 Оны чыкъар да, меним урбаларымны кийиндир, хызметчилерге сархош олгъанда, оны ольдюрмеге эмир эт, – деди. Олар кимни ольдюргенлерини бильмезлер.
51 Онынъ башыны бедeнинден юз метр узакълыкъта ташлап, джеседини къулларыма берип, дефн этсинлер. Сен Меним янымда буюк бир байлыкъ топлайджакъсынъ, – деди.
52 Сонъра къылычлы Хайкъарнынъ буюргъаныны япты, падишагъа барып: «Башынъ эбедиен сагъ олсун!»
53 Сонъ Хайкъарнынъ апайы эр афта гизли ерде онъа етерли олгъаныны тюшюре эди, буны озюнден башкъа кимсе бильмей эди.
54 Хайкъар акъыллы насыл ольдюрильгени ве ольгени акъкъында икяе эр ерде хабер этильди, текрарланды ве даркъалды, о шеэрнинъ бутюн халкъы онынъ ичюн агълады.
55 Олар агълап: «Языкъ санъа, Хайкъар! ве огренювинъиз ве незакетинъиз ичюн! Сенинъ акъкъынъда ве бильгинъе не къадар кедерли! Сенинъ киби башкъасыны къайда тапмакъ мумкюн? Санъа бенъзеген къадар акъыллы, бильгили, идаре этмеге уста адам къайда ола биле, о, сенинъ еринъни толдурыр?»
56 Лякин падиша Хайкъар акъкъында тёвбе эте эди, тёвбеси онъа бир файда кетирмеди.
57 Сонъра Наданны чагъырып: «Бар, достларынъны озюнъне берабер алып, Хайкъар битанъ ичюн агълав ве агълав яп, адет узьре, онынъ хатырасына урьмет косьтер», — деди.
58 Амма ахмакъ, бильгисиз, къатты юрекли Надан битасынынъ эвине баргъанда, о, не агълады, не кедерленди, не агълады, юрексиз ве масхара адамларны топлап, ашап-ичип башлады.
59 Надан Хайкъарнынъ хызметчи къадынларыны ве къулларыны тутып, оларны багълап, эзиетледи, пек агъыр урды.
60 Оны озь огълу киби тербиелеген битасынынъ апайына урьмет этмеди, онынъ озюнен берабер гунагъа тюшмесини истеди.
61 Амма Хайкъар гизли ерге кесильген эди, о, къулларынынъ ве къомшуларынынъ агълавыны эшите, Юдже Аллагъа, Мераметли Аллагъа шукюр эте, шукюр эте, эр вакъыт дуа эте ве Юдже Аллагъа ялвара эди. .
62 Хайкъарнынъ гизли еринде олгъанда, къылычлы адам ара-сыра Хайкъаргъа келе эди, Хайкъар исе келип, онъа ялварды. Онынъ гонълюни берди ве къуртулыш тиледи.
63 Башкъа мемлекетлерде акъыл саиби Хайкъарнынъ ольдюрильгени акъкъында хабер эшитильгенде, бутюн падишалар кедерлендилер ве Сеннахирим падишаны хорладылар, тапмаджаларны чезген Хайкъар ичюн агъладылар.

нджи болюк 4

— Сфинкснинъ тапмаджалары. Ахикъарнынъ башына керчектен не олды. Онынъ къайтмасы.
1 Мысыр падишасы Хайкъарнынъ ольдюрильгенини анълагъан сонъ, о, шу ань турып, Сеннахирим падишагъа мектюп язды ве анда санъа айрыджа тынчлыкъ-аманлыкъ, сагълыкъ, къудрет ве урьмет истегенимизни хатырлатты. севимли къардашым, Сеннахирим падиша.
2 Мен кок ве ер арасында къале къурмагъа истей эдим, сен манъа акъыллы, акъыллы адамны ёллап, оны манъа къурсын, бутюн суаллериме джевап берсин ве меним Учь йыл девамында Ашшурнынъ бергилери ве гумрюк акъкъыны тёледилер».
3 Сонъ мектюпни муурледи ве Сеннахиримге ёллады.
4 О, оны алып окъуды ве везирлерине ве падишалыгъынынъ мырзаларына берди, олар шашып къалдылар ве утандылар, о, буюк гъазапнен ачувланды, насыл арекет этеджегини бильмейип, шашып къалды.
5 Сонъ о, къартларны, алимлерни, икметли адамларны, фельсефеджилерни, фалджыларны, йылдызджыларны ве озь мемлекетинде яшагъан эр кесни топлап, оларгъа мектюпни окъуды ве оларгъа: – Аранъыздан ким истесе. Мысыр падишасы фыравунгъа бар да, онынъ суаллерине джевап бер?»
6 Онъа: – Падиша-эфендимиз! биль ки, сенинъ падишалыгъынъда бу суаллернен таныш олгъан, сенинъ везиринъ ве кятибинъ Хайкъардан башкъа ич кимсе ёкътыр.
7 Бизлер исе, къыз къардашынынъ огълу Нададан гъайры, бу ишни бильмеймиз, чюнки о, онъа бутюн икметини, бильгисини ве бильгисини огретти. Оны озюнъе чагъыр, бельки бу къатты тююмни чезер», — деди.
8 Падиша Наданны чагъырып: – Бу мектюпке бакъ ве анда не язылгъаныны анъла, – деди. Надан оны окъугъанда: «Эфендим! Кокнен ер арасында къале къурмагъа кимнинъ кучю бар?»
9 Падиша Наданнынъ сёзюни эшитип, буюк ве агъыр кедернен кедерленди, тахтындан тюшип, куль ичинде отурды ве Хайкъар акъкъында агълап, агълап башлады.
10 «Эй, къасеветим! Эй, сырларны ве тапмаджаларны бильген Хайкъар! сенден белям, эй, Хайкъар! Эй, юртумнынъ оджасы, падишалыгъымнынъ башлыгъы, санъа ошагъаныны къайдан тапайым? Эй, Хайкъар, эй, ватанымнынъ оджасы, санъа къайда мураджаат этерим? Сенинъ ичюн манъа беля! Мен сени насыл ёкъ эттим! ве бильгисиз, динсиз, эркекликсиз ахмакъ, джаиль баланынъ лакъырдысыны динъледим.
11 Ах! ве кене Ах озюм ичюн! ким сени манъа тек бир керелик бере биле, я да Хайкъар сагъ олгъаныны хабер кетире биле? Мен онъа падишалыгъымнынъ ярысыны береджек эдим, – деди.

12 Бу манъа къайдан? Ах, Хайкъар! Мен сени тек бир кере корейим, санъа бакъып тояджагъым ве сенден зевкъ аладжагъымны истедим.
13 Ах! Эй, сен ичюн эбедий кедерим! Эй, Хайкъар, мен сени насыл ольдюрдим! Мен ишнинъ сонъуны корьмегендже, сенинъ ишинъде беклемедим».
14 Падиша гедже-куньдюз агълай эди. Къылычлы падишанынъ гъазабыны ве Хайкъаргъа олгъан кедерини корип, юреги онъа къаршы йымшакъланды,, ве онынъ огюне якъынлашты ве онъа деди:
15 «Эй, эфендим! Къулларынъа башымны кесмеге буюр, – деди. Сонъра падиша онъа: «Языкълар санъа, Эбу Самикъ, сенинъ къабаатынъ недир?»
16 Къылычлы онъа: – Эфендим! Эфендисининъ сёзюне къаршы чыкъкъан эр бир къул ольдюриледжек, мен исе сенинъ эмиринъни къаршы яптым».
17 Падиша онъа бойле деди. — Языкълар санъа, эй, Эбу Самикъ, эмириме къаршы не яптынъ?
18 Къылычлы онъа: – Эфендим! сен манъа Хайкъарны ольдюрмеге эмир эттинъ, мен онынъ акъкъында тёвбе этеджегинъни, онъа зулум этильгенини бильдим, мен оны белли бир ерде гизледим, къулларындан бирини ольдюрдим, о шимди аманлыкъта къую, эгер эмир этсенъ, оны санъа кетиреджегим, – деди.
19 Падиша онъа: – деди. — Языкълар олсун санъа, эй, Эбу Самикъ! сен мени мыскъылладынъ, мен сенинъ эфендинъ олам», — деди.
20 Къылычлы онъа: – Ёкъ, эфендим, башынъны ант эт! Хайкъар сагъ-селямет ве сагъдыр».
21 Падиша бу сёзлерни эшитип, буны анълады, башы юзди, къуванчтан эсини джойды ве оларгъа Хайкъарны кетирмеге эмир этти.
22 О къылычлы адамгъа: «Эй, ишанчлы къул! эгер сенинъ лафынъ догъру олса, мен сени зенгинлештирмеге ве бутюн достларынъдан юксек шерефинъни юксельтмеге истейим».
23 Къылычлы адам къуванчнен кетти, Хайкъарнынъ эвине кельди. О, гизли ернинъ къапусыны ачып, ашагъы тюшип, Хайкъарны корьди, о, Аллагъа шукюр эте ве шукюр эте.
24 Ве онъа къычырып: «Эй, Хайкъар, мен энъ буюк къуванч, бахт ве зевкъ кетирем!»
25 Хайкъар онъа: «Эй, Эбу Самикъ, не хабердир?» Онъа фыравун акъкъында эр шейни башындан сонъунадже айтып берди. Сонъ оны алып, падишагъа кетти.
26 Падиша онъа бакъкъанда, онынъ сачлары кийик айванларнынъ сачлары киби узунлашкъаныны, тырнакълары къартал тырнакълары киби оськенини, бедени тознен кирленгенини корьди. юзюнинъ тюсю денъишип, солгъан, энди куль киби олгъан эди.
27 Падиша оны корип, кедерленди ве бирден еринден турды, оны къучакълады, опьти ве агълап: – Аллагъа шукюрлер олсун! ким сени манъа къайтарды», – деди.
28 Сонъ Пётр онынъ гонълюни берди ве гонъюль берди. О, урбасыны чыкъарып, къылычлыгъа кийдирди ве онъа пек мераметли олды, онъа чокъ мал берди ве Хайкъарны раатландырды.
29 Сонъ Хайкъар падишагъа: – Падиша-эфендим эбедиен яшасын! Бу дюнья огъулларынынъ ишлери олсун. Мен озюме пальма терегини осьтюрдим, онъа таянмакъ ичюн, о, ян тарафкъа эгилип, мени ерге йыкъты.
30 Амма, я Раббим! Мен сенинъ огюнъде пейда олгъаным ичюн, сени зулум этмеге эмиет берме! Падиша онъа: «Санъа мерамет косьтерген, акъсызлыкъ япкъанынъны билип, сени къуртаргъан ве ольдюрильмектен къуртаргъан Аллагъа шукюрлер олсун!»
31 Лякин сыджакъ ваннагъа бар да, башынъны къыркъ, тырнакъларынъны кес, урбаларынъны денъиштир ве эглен, озюнъе яхшылыкъ яп, вазиетинъни ве юзюнънинъ тюсюни яхшылаштырмакъ ичюн, къыркъ кунь девамында эглен. санъа къайтып келе биле».
32 Сонъ падиша паалы урбасыны чыкъарып, Хайкъаргъа кийди, Хайкъар Аллагъа шукюр этип, падишагъа седжде этти ве къуванчнен, Юдже Алланы макътап, озь эвине къайтты.
33 Онен берабер эвдекилер де къувандылар, онынъ достлары ве онынъ тири олгъаныны эшиткен эр кес къувандылар.

нджи болюк 5

«Тапмаджаларнынъ» арифи Ахикъаргъа косьтериле. Къарталлар устюндеки огъланлар. Бириндживу «учакъ»къа минюв. Мысыргъа ёл алдылар. Ахикар, акъыллы адам олгъаны ичюн, мыскъыл дуйгъусы да бар. (27-нджи аят).
1 Падишанынъ буюргъаныны япты ве къыркъ кунь раатланды.
2 Сонъ о, энъ дюльбер урбасыны кийип, аткъа минип, къуллары артындан ве огюнде къуванып, къуванып, падишагъа кетти.
3 Къыз къардашынынъ огълу Надан олгъан вакъианы анълап, къоркъу ве къоркъу басты, не япаджагъыны бильмейип, шашмалап къалды.
4 Хайкъар буны корип, падишанынъ огюне чыкъып, оны селямлады, ве падиша селямны къайтарып, оны янына отуртты ве онъа:
— Эй, севимли Хайкъар! Мысыр падишасы сенинъ ольдюргенинъни эшитип, бизге ёллагъан бу мектюплерге бакъ.
5 Олар бизни ачувландырдылар ве енъдилер, ве мемлекетимизнинъ чокъ халкъы Мысыр падишасы ёллагъан бергилерни къоркъып, Мысыргъа къачты.
6 Сонъ Хайкъар мектюпни алып окъуды ве мундериджесини анълады.
7 Сонъ о, падишагъа: – деди. — Ачувланма, эфендим! Мысыргъа бараджагъым, фыравунгъа джевапларны къайтараджагъым, бу мектюпни онъа косьтереджегим, салымлар акъкъында джевап берерим, къачкъанларнынъ эписини къайтараджагъым. Мен Юдже Алланынъ

ярдымынен ве Сенинъ Падишалыгъынъ бахтлы олсун деп, душманларынъны утандыраджагъым».
8 Хайкъардан бу сёзни эшиткен падиша пек къуванды, юреги кенълешти ве онъа мерамет косьтерди.
9 Хайкъар падишагъа: «Манъа къыркъ кунь кечиктир, бу меселени бакъып чыкъайым ве чезейим», — деди. Падиша бунъа рухсет берди.
10 Хайкъар озь эвине барып, авджыларгъа онъа эки яш къартал тутмагъа эмир этти, олар исе оларны тутып, онъа кетирдилер, йип токъугъанларгъа исе, эр бири онъа экишер памукъ йип токъумагъа эмир этти. узунлыгъы эки бинъ метр эди, о, дюльгерлерни кетирип, эки балабан къуту япмагъа буюрды, ве олар буны яптылар.
11 Сонъра эки огъланчыкъ алып, эр кунь къозуларны къурбан чалды, къарталларны ве огъланчыкъларны беследи, огъланчыкъларны къарталларнынъ аркъаларына миндирди, оларны къавий тююмнен багълады ве йипни аякъларына багълады къарталлардан, олар эр кунь яваш-яваш юкъарыгъа, он метр узакълыкъкъа чыкъсынлар, олар бунъа алышкъандже ве тербиеленгендже; Олар йипнинъ бутюн узунлыгъы боюнджа кокке чыкътылар; огъланларнынъ аркъаларында олгъанлары. Сонъ оларны озюне чекти.
12 Хайкъар, истеги ерине кельгенини корип, огъланларгъа эмир этти: «Олар кокке котерильгенде, къычырмакъ кереклер.
13 «Бизге чамур ве таш кетиринъиз, фыравун падишагъа къале къурайыкъ, биз бош къалдыкъ».
14 Хайкъар оларны огретмек ве мешгъулиетлер япмакънен, олар энъ юксек дереджеге етмегендже, ич бир вакъыт битирильмеди.
15 Сонъ оларны къалдырып, падишагъа барып: – Эфендим! иш сенинъ истегинъе коре битти, – деди. Меннен берабер тур, мен санъа аджайип шейни косьтерейим, – деди.
16 Падиша секирип турып, Хайкъарнен отурды ве кенъ бир ерге кетти ве къарталларны ве огъланчыкъларны кетирмеге ёллады, Хайкъар оларны багълап, йиплернинъ узунлыгъы боюнджа авагъа йиберди, олар исе бойле къычыра башладылар. о, оларны огретти. Сонъ оларны озюне чекип, озь ерине къойды.
17 Падиша ве онынънен берабер олгъанлар шашып къалдылар, падиша Хайкъарны козьлери арасындан опип: «Эй, севимлим, аман-аман бар! Эй, падишалыгъымнынъ гъуруры! Мысыргъа барып, фыравуннынъ суаллерине джевап бер ве Юдже Алланынъ къудретинен оны енъ!»
18 Сонъ онен сагълыкълашты, аскерлерини, ордусыны, йигитлерни ве къарталларны алып, Мысырнынъ яшагъан тарафларына ёл алды. анда кельген сонъ, падишанынъ юртуна тараф айланды.
19 Мысыр халкъы Сеннахиримнинъ гизли шурасындан бир адамны фыравуннен лаф этмеге ве онынъ суаллерине джевап бермеге ёллагъаныны билип, бу хаберни фыравун падишагъа еткиздилер. .
20 Сонъ келип, фыравуннынъ огюне барды ве падишаларгъа ляйыкъ олгъаны киби, онъа седжде этти.
21 Онъа: «Эй, падиша-эфендим! Сеннахирим падиша сени буюк аманлыкъ, къудрет ве шуретнен алгъышлай.
22 О, мени, озюнинъ къулларындан бирисини, санъа суаллеринъе джевап бермеге ве эр бир истегинъни ерине кетирмеге ёллады, чюнки сен эфендим падишадан бир адамны къыдырмагъа ёлладынъ. кок ве ер.
23 Мен Юдже Алланынъ ярдымынен, сенинъ буюк мераметинънен ве падиша-эфендимнинъ къудретинънен сенинъ истегинъе коре къураджагъым.
24 Амма, падиша-эфендим! сен анда учь йыл девамында Мысыр бергилери акъкъында айткъанларынъ — шимди падишалыкънынъ тургъунлыгъы къатты адалеттир, эгер сен гъалебе къазансанъ, меним элим санъа джевап бермеге уста олмаса, эфендим падиша санъа ёллайджакъ сен айткъан бергилерни.
25 Эгер мен сенинъ суаллеринъе джевап берсем, сен падиша-эфендиме не айткъан олсанъ, оны ёлламакъ керексинъ, – деди.
26 Фыравун бу лафларны эшитип, онынъ тилининъ сербестлигине ве хош лафына шашты ве шашып къалды.
27 Фыравун падиша онъа: – Эй, адам! сенинъ адынъ не?» – Сенинъ къулунъ Авикъам, мен исе Сеннахирим падишанынъ къарынджаларындан биридир, – деди.
28 Фыравун онъа: – Эфендинънинъ манъа джевап бермек ве лакъырды этмек ичюн, бир къырмыскъачыкъны ёллагъаны ичюн, сенден буюк бир кимсе ёкъ эдими?
29 Хайкъар онъа: – Падиша-эфендим! Мен Юдже Аллагъа сенинъ ниетлеринъни ерине кетирмеге истейим, чюнки Алла кучьлюлерни утандырмакъ ичюн зайыфларнен берабердир».
30 Фыравун Авикъамгъа эв азырламакъны ве онъа ем, аш, ичимлик ве эр шейни бермекни эмир этти.
31 Бу иш биткен сонъ, учь куньден сонъ фыравун мор ве къырмызы урба кийип, тахткъа отурды, бутюн везирлери ве падишалыгъынынъ улулары эллерини къарыштырып, аякъларыны бири-бирине якъынлаштырып, башларыны эгип турдылар.
32 Фыравун Авикъамны кетирмек ичюн адамларны йиберди, ве Авикъамны онъа косьтердилер ве Авикъамнынъ огюнде седжде этти ве онынъ огюнде ерден опьти.
33 Фыравун падиша онъа: – Эй, Абикъам, мен кимге бенъзейим? Меним падишалыгъымнынъ мырзалары кимге бенъзейлер?»
34 Хайкъар онъа: «Эй, сой-соп эфендим, мен сен Бель путуна бенъзейсинъ, падишалыгъынънынъ алидженаплары онынъ къулларына бенъзейсинъ», – деди.
35 Иса онъа: «Бар да, ярын мында къайт», – деди. Хайкъар фыравун падиша эмир эткени киби кетти.

36 Эртеси куню Хайкъар фыравуннынъ огюне барып, седжде этти ве падишанынъ огюне турды. Фыравун къырмызы урба, мырзалар исе беяз урба кийген эдилер.
37 Фыравун онъа: «Эй, Абикъам, мен кимге бенъзейим? Меним падишалыгъымнынъ мырзалары кимге бенъзейлер?»
38 Абикъам онъа: – Эфендим! Сен кунеш кибисинъ, къулларынъ исе онынъ нурлары кибидир». Фыравун онъа: – Озь эвинъе бар да, ярын мында кель, – деди.
39 Фыравун озь азбарына темиз беяз урба киймеге эмир этти, Фыравун да олар киби кийинип, тахтына отурды ве оларгъа Хайкъарны кетирмеге эмир этти. Иса эвге кирип, онынъ огюне отурды.
40 Фыравун онъа: – Эй, Абикъам, мен кимге бенъзейим? Меним мырзаларым кимге бенъзейлер?»
41 Абикъам онъа: – Эфендим! сен ай кибисинъ, сенинъ алидженапларынъ сейяре ве йылдызлар кибидир». Фыравун онъа: – Бар да, ярын мында олурсынъ, – деди.
42 Фыравун къулларына тюрлю ренкли урбалар киймеге эмир этти, фыравун къырмызы къадифе урба кийип, тахтына отурды ве оларгъа Абикъамны кетирмеге эмир этти. О, эвге кирип, онынъ огюнде седжде этти.
43 Сонъ: «Эй, Абикъам, мен кимге бенъзейим? Меним ордуларым кимге бенъзейлер?» О исе: «Эфендим! Сен апрель айына бенъзейсинъ, ордуларынъ онынъ чечеклерине бенъзейсинъ».
44 Падиша буны эшитип, пек къуванды ве: «Эй, Абикъам! Биринджи кере сен мени Бель путуна, мырзаларымны онынъ къулларына тенъештирдинъ.
45 Экинджи кере сен мени кунешке, мырзаларымны кунеш нурларына тенъештирдинъ.
46 Учюнджи кере мени айгъа, мырзаларымны сейярелерге ве йылдызларгъа тенъештирдинъ.
47 Дёртюнджи кере мени апрель айына, мырзаларымны онынъ чечеклерине къыясладынъ. Амма шимди, эй, Абикъам! эфендинъ, Сеннахирим падиша, манъа айт, о кимге бенъзей? Онынъ мырзалары кимге бенъзейлер?»
48 Хайкъар кучьлю сеснен къычырып: «Эфендим падишаны ве сен тахтынъда отургъаныны анъмакъ манъа узакъ олсун. Лякин тур, падиша-эфендим кимге бенъзегенини ве онынъ мырзалары кимге бенъзегенини санъа айтаджагъым, – деди.
49 Фыравун сербест лаф эткенине ве джесюр джевап бергенине шашып къалды. Фыравун тахтындан турып, Хайкъарнынъ огюнде турды ве онъа: «Эфендинъ падиша кимге бенъзегенини, онынъ мырзалары кимге бенъзегенини анълайым, манъа айт!»
50 Хайкъар онъа: «Меним эфендим коклернинъ Алласыдыр, онынъ алидженаплары йылдырымлар ве кок гудюрдисидир, истегенде ельлер эсе ве ягъмур ягъа.
51 О, кок гудюрдисини эмир эте, ве ягъмур ягъа, кунешни тута, ве о, ярыгъы бермей, ай ве йылдызлар да айланмайлар.
52 О, фуртунагъа эмир эте, о эсе, ягъмур ягъа, апрель айыны таптап, чечеклерини ве эвлерини ёкъ эте».
53 Фыравун бу сёзлерни эшитип, пек шашты ве пек ачувланды ве онъа: – Эй, адам! манъа акъикъатны айт, сен ким олгъанынъны бильдир», — деди.
54 Иса онъа акъикъатны айтып берди. — Мен Сеннахирим падишанынъ гизли меслеатчыларындан энъ буюги, кятип Хайкъар олам, онынъ везири, падишалыгъынынъ укюмдары, канцлери олам.
55 Иса онъа: – Сен бу сёзлеринъни догъру айттынъ. Амма биз Хайкъардан эшиттик ки, Сеннахирим падиша оны ольдюрди, амма сен сагъ-селямет киби корюнесинъ».
56 Хайкъар онъа: «Эбет, ойле олды, амма гизли шейлерни бильген Аллагъа шукюрлер олсун, чюнки эфендим падиша мени ольдюрмеге эмир этти, о, масхара адамларнынъ сёзлерине инанды, амма РАББИ къуртарды Мен, ве Онъа ишангъан адам бахтлыдыр».
57 Фыравун Хайкъаргъа: «Бар, ярын мында ол да, манъа не мырзаларымдан, не падишалыгъымнынъ ве мемлекетимнинъ халкъындан эшитмеген бир сёзни айт», – деди.

нджи болюк 6

Хыйле мувафакъиет къазана. Ахикъар фыравуннынъ эр бир суалине джевап бере. Къарталлар устюндеки огъланлар – бу куньнинъ кулминацион еридир. Къадимий Языларда пек сийрек расткельген акъыл 34-45-нджи аятларда ачыкълана.
1 Хайкъар озь эвине барып, анда бойле язылгъан мектюп язды.
2 Ашшур падишасы Сеннахиримден. Ниневе шеэри исе Мысыр падишасы фыравунгъа берильди.
3 «Селям санъа, къардашым! ве биз санъа бунен бильдиргенимиз шу ки, къардаш озь къардашына ве бири-бирининъ падишаларына мухтадж, ве меним сенден умютим шу ки, сен манъа докъуз юз талант алтын борджкъа бересинъ, чюнки манъа бу алтын керек. аскерлернинъ базыларыны, мен оларгъа пара сарф этейим, – деди. Бираздан сонъ оны санъа ёллайджагъым, – деди.
4 Сонъ мектюпни къатлап, эртеси куню фыравунгъа берди.
5 Буны корип, шашып: – Мен ич кимседен бойле тильни эшитмедим, – деди.
6 Хайкъар онъа: «Керчектен де, бу сенинъ эфендим падишагъа борджлусынъ», – деди.
7 Фыравун буны къабул этип: «Эй, Хайкъар, падишаларнынъ хызметинде намуслы олгъанлар сен кибидир.
8 Сени икметнен мукеммель эткен, сени фельсефе ве бильгинен яраштыргъан Аллагъа шукюрлер олсун!
9 Энди, эй, Хайкъар, бизим сенден истегенимиз къалды, сен кок ве ер арасында къале киби къур.
10 Сонъ Хайкъар: — Эшитмек – итаат этмектир. Мен санъа сенинъ истегинъе ве истегинъе коре бир къале къураджагъым. Лякин, эфендим, мен бизге

лимон, таш, чамур ве усталар азырлайым, меним уста къуруджыларым бар, олар санъа истегенинъни къурарлар».
11 Падиша онъа эписини азырлады, ве олар кенъ ерге кеттилер. Хайкъар ве огъланлары онынъ янына кельдилер, къарталларны ве йигитлерни озюнен берабер алып кетти; Падиша ве онынъ бутюн мырзалары кеттилер, бутюн шеэр топландылар, Хайкъар не япаджагъыны корьмек ичюн.
12 Сонъ Хайкъар къарталларны къутулардан чыкъарды, йигитлерни аркъаларына багълады, йиплерни къарталларнынъ аякъларына багълады ве оларны авагъа йиберди. Олар юкъарыгъа котерилип, ернен кок арасында къалдылар.
13 Огъланлар къычыра башладылар: «Кирпичлер кетиринъиз, чамур кетиринъиз, падишанынъ къалесини къурайыкъ, биз бош турмакътамыз!»
14 Халкъ шашты ве шашып къалды. Падиша ве онынъ мырзалары шашып къалдылар.
15 Хайкъар ве онынъ хызметчилери ишчилерни урып башладылар, падишанынъ аскерлерини къычырып: «Уста ишчилерге истегенлерини кетиринъиз, оларгъа ишлерине кедер этменъиз», – дедилер.
16 Падиша онъа: – Сен акъылдан тайдынъ. ким о къадар бир шей кетире биле?»
17 Хайкъар онъа: – Эфендим! авада насыл этип къале къураджакъмыз? Эгер эфендим падиша мында олгъан олса, бир куньде бир къач къале къураджакъ эди».
18 Фыравун онъа: – Эй, Хайкъар, озь эвинъе бар да, раатлан, биз къалени къурмакъны ташладыкъ, ярын манъа кель, – деди.
19 Сонъ Хайкъар озь эвине къайтты ве эртеси куню фыравунгъа кельди. Фыравун: «Эй, Хайкъар, эфендинънинъ аты акъкъында не хабер бар? О, Ашшур ве Ниневеде къычыргъанда, бизим атларымыз Онынъ сесини эшиткенде, балаларыны ташлайлар, – деди.
20 Хайкъар бу лафны эшитип, барып, бир мышыкъны алды, оны багълады ве мысырлылар эшитмегендже, оны кучьлю къамчылап башлады, ве олар барып, падишагъа бу акъта айттылар.
21 Фыравун Хайкъарны кетирмек ичюн адам йиберди ве онъа: «Эй, Хайкъар, не ичюн сен бу тильсиз айванны бойле къамчылайсынъ ве урасынъ?»
22 Хайкъар онъа: – Падиша-эфендим! Керчектен де, о манъа къаршы чиркин бир иш япты ве бу урулмагъа ве къамчыламагъа ляйыкътыр, чюнки эфендим Сеннахирим падиша манъа дюльбер бир хораз берди, онынъ кучьлю акъикъий сеси бар эди, куньдюз ве гедженинъ саатлерини биле эди.
23 Мышыкъ шу гедже турып, башыны кесип кетти, мен исе бу арекет ичюн оны бойле урмакънен сыйладым».
24 Фыравун онъа: «Эй, Хайкъар, мен корем ки, сен къартайасынъ ве озь омюринъдесинъ, чюнки Мысыр ве Нинева арасында алтмыш секиз парасанг бар, ве о, бу гедже насыл этип барып, ольдюрди. хоразнынъ башыны алып, къайтып кельми?
25 Хайкъар онъа: «Эфендим! Эгер Мысыр ве Ниневе арасында бу къадар узакълыкъ олса, эфендим падишанынъ атлары къычырып, балаларыны ташлагъанда, атларынъ насыл этип эшитеджеклер? Атнынъ сеси Мысыргъа насыл барып етсин?»
26 Буны эшиткен фыравун, Хайкъар онынъ суаллерине джевап бергенини анълады.
27 Фыравун: «Эй, Хайкъар, мен сенинъ манъа денъиз къумындан йиплер япкъанынъны истейим», – деди.
28 Хайкъар онъа: – Эфендим падиша, манъа хазинеден бир йип кетирмеге эмир эт, мен онъа бенъзеген йип япайым, – деди.
29 Сонъ Хайкъар эвнинъ аркъасына барып, денъизнинъ къаба ялысында тешиклер тешип, элине бир авуч къум, денъиз къуму алды, кунеш догъгъанда, тешиклернинъ ичине кирип, яйылды [1]. къумны кунеш нурларында, йип киби токъунгъан киби олгъандже.
30 Хайкъар: – Къулларынъа бу йиплерни алмагъа эмир эт, истесенъ, санъа оларгъа бенъзеген йиплерни токъурым, – деди.
31 Фыравун: «Эй, Хайкъар, бизим мында дегирмен ташымыз бар, о сынгъан, мен оны тикмеге истейим», – деди.
32 Сонъ Хайкъар онъа бакъты, даа бир таш тапты.
33 Фыравунгъа: «Эфендим! Мен кельмешеким, тикмек ичюн алетим ёкъ.
34 Лякин мен дегирмен ташыны тикмек ичюн, ишанчлы аякъкъап усталарынъа бу таштан тырнакъ кесмеге эмир этмеге истейим».
35 Сонъ фыравун ве эписи мырзалары кульдилер. – Санъа бу акъыл ве бильги берген Юдже Аллагъа шукюрлер олсун!
36 Фыравун Хайкъар оны енъгенини корип, онъа джевап бергенини корип, шу ань эеджанланды ве оларгъа учь йыллыкъ берги топлап, Хайкъаргъа кетирмелерини эмир этти.
37 Онынъ урбаларыны чыкъарып, Хайкъаргъа, аскерлерине, хызметчилерине кийдирди ве ёл масрафларыны онъа берди.
38 Эль-Яса онъа: – Эй, эфендининъ къудрети ве эфендилернинъ гъуруры, аман-аман кет! Султанлардан сенинъ киби бармы? Эфендинъ Сеннахирим падишагъа селям бер ве онъа бахшышлар ёллагъанымызны айт, чюнки падишалар аз шейге разы олалар», – деди.
39 Сонъ Хайкъар турып, фыравун падишанынъ эллеринден опьти, онынъ огюндеки ерни опьти, онъа къудрет, девамлылыкъ ве хазинесинде бол-боллукъ тиледи ве онъа: «Эфендим! Сенден истейим ки, бизим сойдашларымыздан бириси Мысырда къалмасын, – деди.
40 Фыравун турып, Мысыр сокъакъларына хаберджилерни ёллап, Ашшур я да Ниневе халкъындан ич бириси Мысыр топрагъында къалмасын, Хайкъарнен берабер кетсинлер, деп илян этти.

41 Сонъ Хайкъар барып, фыравун падишанен сагълыкълашты ве Ашшур ве Ниневе топрагъыны къыдырмакъ ичюн ёлгъа чыкъты. Онынъ бир къач хазинеси ве чокъ байлыгъы бар эди.
42 Хайкъарнынъ келеджеги акъкъында хабер кельгенде, Сеннахирим падишагъа къаршы чыкъты ве онъа пек къуванды, оны къучакълап, опьти ве: «Эвге хош кельдинъ, сой-сопым! къардашым Хайкъар, падишалыгъымнынъ къувети ве падишалыгъымнынъ гъуруры.
43 Меним падишалыгъымнынъ ярысыны ве мал-мулькюмни истесенъ де, менден не истесенъ, сора», – деди.
44 Хайкъар онъа: – Падиша-эфендим, эбедиен яша! Падиша-эфендим, мерамет эт! меним еримде Эбу Самикъке, чюнки меним джаным Алланынъ ве онынъ элинде эди».
45 Сонъ Сеннахирим падиша: – Санъа урьмет олсун, севимли Хайкъар! Мен Эбу Самикъ къылычлы ерни бутюн гизли меслеатчыларымдан ве севимлилеримден юксек япаджагъым».
46 Сонъ падиша фыравуннынъ биринджи кельгенинден башлап, онынъ алдындан къайткъанына къадар онынъ алыны, онынъ бутюн суаллерине насыл джевап бергенини, ондан бергилерни ве денъиштирювлерни насыл алгъаныны сорай башлады. урба ве бахшышларнынъ акъкъында.
47 Сеннахирим падиша пек къуванды ве Хайкъаргъа: – Бу бергиден не истесенъ, ал, чюнки эписи сенинъ элинъдедир, – деди.
48 Ве Хайкъар мид: «Падиша эбедий яшасын! Мен падиша-эфендимнинъ аманлыгъыны ве улулыгъынынъ девам этмесини истемейим.
49 Эй, эфендим! зенгинлик ве онынъ киби шейлернен не япайым? Лякин эгер манъа мерамет косьтерсенъ, къыз къардашымнынъ огълу Наданны манъа бер, онынъ манъа япкъаныны джезалайым, онынъ къаныны бер ве мени къабаатсыз деп сайайым, – деди.
50 Сеннахирим падиша: – Оны ал, мен оны санъа берем, – деди. Хайкъар къыз къардашынынъ огълу Наданны алып, онынъ эллерини демир зынджырларнен багълап, озь эвине алып барды, аякъларына агъыр зынджыр багълады, къатты тююмнен багълады ве бойле багълагъан сонъ, оны ташлады. раатлыкъ ерининъ янындаки къаранлыкъ одагъа кирди ве эр кунь бирер отьмек ве бираз сув бермек ичюн, Невухални къаравул оларакъ къойды.

нджи болюк 7

Ахикъарнынъ озь йигитлерининъ тербиесини битирген масаллары. Дикъкъаткъа ляйыкъ бенъзетювлер. Ахикар огъланчыкъкъа ресимли адлар къоя. Бу ерде Ахикъар акъкъында икяе бите.
1 Хайкъар эр вакъыт ичери киргенде я да тышкъа чыкъкъанда, къыз къардашынынъ огълу Наданны сёге ве онъа акъыллы сёзлер айта эди.
2 «Эй, Надан, огълум! Мен санъа эр бир яхшылыкъ ве мераметлик яптым, сен исе бунынъ ичюн манъа чиркинлик ве ярамайлыкъ ве адам ольдюрювнен мукяфатладынъ.
3 «Эй, огълум! аталар сёзлеринде бойле айтыла: «Ким къулагъынен динълемесе, оны боюн тырнагъынен динълейлер».
4 Надан: «Сен манъа не ичюн ачувланасынъ?»
5 Хайкъар онъа: «Чюнки мен сени тербиеледим, сени огреттим, санъа урьмет ве урьмет бердим, сени буюк яптым, сени энъ яхшы несильнен осьтюрдим ве сен меним мирасчылыгъым олсун деп, сени озь ерине отурттым. Сен мени ольдюрдинъ, меним гъайыпымнен къайтардынъ.
6 Амма РАББИ меним акъсызлыкъ япкъанымы билип, мени сен манъа къойгъан малдан къуртарды, чюнки РАББИ сынгъан юреклерни тедавийлей, пахыл ве кибирлилерге маниа ола.
7 Эй, огълум! Сен манъа бакъыргъа ургъанда, оны тешкен чаян киби олдынъ.
8 Эй, огълум! сен делиликнинъ тамырларыны ашагъан джезельге бенъзейсинъ, о, бугунь мени къоша, ярын олар меним тамырларымда гизленелер».
9 Эй, огълум! сен къышнынъ сувукъ вакъытында озь аркъадашыны чыплакъ корьген адамгъа бардынъ; Онынъ устюне сувукъ сув алып тёкти.
10 Эй, огълум! сен манъа бир таш алып, Раббини ташнен ольдюрмек ичюн, оны кокке аткъан адам киби олдынъ. Ве таш урмады, ве етерли юксекликке етмеди, амма къабаат ве гунахнынъ себеби олды.
11 Эй, огълум! эгер сен мени урьмет этсенъ, мени урьмет этсенъ, сёзлеримни динълесенъ, меним мирасчысы олур эдинъ ве меним укюмдарлыкъларымны идаре этеджек эдинъ.
12 Эй, огълум! биль ки, копекнинъ я да домузнынъ къуйругъы он метр узунлыгъында олса, йипек киби олса биле, атнынъ къыйметине якъынлашмаз эди.
13 Эй, огълум! Олюмде сен меним мирасчысынъ олур эдинъ, деп тюшюндим; Сен исе пахыллыгъынъ ве масхаралыгъынънен мени ольдюрмеге истединъ. Амма РАББИ мени айнеджилигинъден къуртарды.
14 Эй, огълум! Сен манъа кубре устюнде къоюлгъан тузакъ киби олдынъ, бир торгъай келип, тузакъны таптынъ. Торгъай тузакъкъа: – Сен мында не япасынъ? – деди тузакъ: «Мен мында Аллагъа дува этем».
15 Къарылгъач да: – Сен туткъан агъач парчасы недир? – Бу меним намаз вакътында таянгъан яш эмен терегидир, – деди тузакъ.
16 Къарылгъач: — Агъызынъдаки шей недир? – деди тузакъ: «Бу меним якъынлашкъан бутюн ач ве фукъарелерге кетирген отьмек ве аштыр».
17 Къарылгъач: — Энди огге келип, ашамагъа мумкюнми, чюнки мен ач олдым? Тузакъ онъа: – Огге кель, – деди. Къарылгъач оны ашамакъ ичюн якъынлашты.
18 Лякин тузакъ атылып чыкъты ве къарылгъачны бойнундан тутты.
19 Къарылгъач тузакъкъа джевап берип: – Эгер бу сенинъ ач адам ичюн отьмегинъ олса, Алла сенинъ садакъаларынъны ве эйи ишлеринъни къабул этмез.

20 Эгер бу сенинъ ораза ве дуваларынъ олса, Алла сенден не оразанъны, не де дуваларынъны къабул этмез.
21 Эй, огълум! сен манъа эшекнен достлашкъан арслан олдынъ, эшек бир вакъыт арсланнынъ огюнде юрди; Бир кунь арслан эшекнинъ устюне атылып, оны ашады.
22 Эй, огълум! Сен Манъа богъдай ичиндеки чибин киби олдынъ, чюнки о, ич бир шейге файда кетирмей, богъдайны боза ве кемире.
23 Эй, огълум! сен бир адамгъа ошайсынъ ки, он ольчю богъдай сачты, оракъ вакъты кельгенде, турып, оны орды, джыйды, урды, сонъра гъайретнен чалышты, ве он чыкъты ольчюлерни ольчей, онынъ саиби онъа: «Эй, тенбель шей!
24 Эй, огълум! Сен манъа агъгъа атылгъан копек киби олдынъ, о озюни къуртарып оламады, лякин копеклерни озюнен берабер агъгъа атмакъ ичюн, оларны къычырды.
25 Эй, огълум! Сен манъа сувукъланып, чёльмекчининъ эвине къызынмакъ ичюн кирген копек киби олдынъ.
26 Къызгъан сонъ, оларгъа авулдап башлады, ве о, оларны тишлемесин деп, оны къувдылар ве урдылар.
27 Эй, огълум! сен манъа кейфиетли адамларнен сыджакъ ваннагъа кирген домуз киби олдынъ, о, сыджакъ ваннадан чыкъкъанда, кирли бир чукъур корип, ашагъы тюшип, анда чайкъалды.
28 Эй, огълум! сен манъа къурбангъа кеткенде, аркъадашларына къошулгъан, озюни къуртарып оламагъан эчки киби олдынъ.
29 Эй, огълум! авындан бесленмеген копек къарылгъачларнынъ ашына чевириле.
30 Эй, огълум! эмеклемеген, сюрмеген, ачкозь ве хыйлятлы эль омузындан кесилир.
31 Эй, огълум! Ярыкъ корюнмеген козьни къаргъалар тырмашып чыкъарырлар.
32 Эй, огълум! сен манъа пытакъларыны кескен терек киби олдынъ, ве о, оларгъа: «Эгер меним бир шейим сизинъ элинъизде олмаса эди, сиз мени кесип оламаз эдинъиз», – деди.
33 Эй, огълум! сен: «Биз санъа алтын зынджыр япып, шекер ве бадемнен беслегендже, хырсызлыкъны ташла», — деген мышыкъ кибисинъ.
34 – Мен бабамнынъ ве анамнынъ усталыгъыны унутмайым, – деди.
35 Эй, огълум! сен озеннинъ ортасында олгъанда, тикенли чалыгъа минген йылан киби олдынъ, къашкъыр оларны корип: «Яманлыкъ устюнде яманлыкъ, олардан да яманлыкъ япкъан адам оларнынъ экисини де идаре этсин», — деди.
36 Йылан къашкъыргъа: – Сен омюр бою ашагъан къозуларны, эчкилерни ве къойларны баба-бабаларына къайтараджакъсынъмы, ёкъмы?
37 – Ёкъ, – деди къашкъыр. Йылан онъа: – Мен беллесем, сен бизим арамыздан энъ ярамайсынъ, – деди.
38 Эй, огълум! Мен сени яхшы ашнен тойдурдым, сен исе Мени къуру отьмекнен тойдурмадынъ.
39 Эй, огълум! Мен санъа шекерли сув бердим. ичмек ве яхшы шербет, сен исе манъа къуюдан сув бермединъ, – деди.
40 Эй, огълум! Мен сени огреттим, тербиеледим, сен исе Манъа гизли ер къаздынъ ве гизлединъ.
41 Эй, огълум! Мен сени энъ яхшы тербиеде тербие эттим, юксек кедр тереги киби огреттим. Сен исе мени бурып, эгдинъ, – деди.
42 Эй, огълум! Мен санъа умют эте эдим ки, сен манъа къале къале къурарсынъ, анда душманларымдан гизленмек ичюн, сен манъа ернинъ теренликлеринде комюльген адам киби олдынъ. Лякин РАББИ мени аджыды ве мени айнеджилигинъден къуртарды.
43 Эй, огълум! Мен санъа яхшылыкъ тилей эдим, лякин сен манъа яманлыкъ ве нефретнен мукяфат бердинъ, шимди исе козьлеринъни йыртып, копеклерге аш япмагъа, тилинъни кесмеге ве башынъны къылычнен чыкъармагъа истейим. Сенинъ пис ишлеринъ ичюн джеза бер», – деди.
44 Хайкъар эмджесинден бу лафны эшиткен Надан: «Эй, эмджем! Озь бильгинъе коре манъа арекет эт, гуналарымны багъышла, чюнки мен киби гуна япкъан ким бар, сен киби багъышлагъан ким бардыр?
45 Къабул эт мени, эй, битам! Энди мен сенинъ эвинъде хызмет этерим, атларынъны бакъаджагъым, туварларынъныныъ губресини сюпюрип, къойларынъны отлатаджагъым, чюнки мен яман адамым, сен исе инсафлысынъ.
46 Хайкъар онъа: «Эй, огълум! Сен сув янында мейвасыз къалгъан терекке бенъзейсинъ, амма онынъ саиби оны кесмеге пек истей, лякин о онъа: «Мени башкъа ерге авуштыр, эгер мен мейва бермесем, кес!»
47 Онынъ саиби: – Сен сув янында олсанъ да, мейва бермединъ, башкъа ерде олсанъ, насыл этип мейва береджексинъ?
48 Эй, балам! къарталнынъ къартлыгъы къаргъанынъ яшлыгъындан яхшыдыр.
49 Эй, огълум! олар къашкъыргъа: «Къойлардан узакъ тур, оларнынъ тозу санъа зарар кетирмесин», — дедилер. Къашкъыр исе: – Къой сютюнинъ къалдыкълары меним козьлериме файдалыдыр, – деди.
50 Эй, огълум! къашкъырны окъумагъа огренсин деп, мектепке алып бардылар ве онъа: «А, В айт», — дедилер. «Къузу ве эчки меним чанъымда» деди.
51 Эй, огълум! эшекни софра башына къойдылар ве о йыкъылды, тозгъа дёгюльмеге башлады ве бириси: «Юварлансын, чюнки бу онынъ табиатыдыр, о денъишмез», — деди.
52 Эй, огълум! «Эгер огълан бала догъурсанъ, онъа огълунъ дей, эгер огълан бала тербиелесенъ, къулунъ дей» деген аталар сёзю тасдыкъланды.
53 Эй, огълум! яхшылыкъ япкъан адам яхшылыкъкъа къаршы чыкъаджакъ; Яманлыкъ япкъан адам яманлыкъкъа къаршы чыкъаджакъ, чюнки Рабби адамгъа япкъан ишининъ ольчюсине коре джеза бере.

54 Эй, балам! Санъа бу сёзлерден башкъа не айтайым? Рабби гизли шейлерни биле, сырларны ве гизли шейлерни биле.
55 О, санъа джеза береджек, меннен сенинъ арамызда укюм этеджек, санъа гъайып олувына коре джеза береджек».
56 Надан Хайкъар битасынынъ бу лафыны эшиткенинен, шу ань шишип, акъкъан пускюртюв киби олды.
57 Онынъ мучелери шишти, аякълары, аякълары ве янбашлары йыртылды, къурсагъы парчаланды, ичеклери дагъылды, ве о ольди.
58 Онынъ сонъу гъайып олды, ве о джеэннемге кетти. Агъа-къардашы ичюн чукъур къазгъан адам онъа тюшер. Ким тузакълар къойса, оларгъа къапыладжакъ.
59 Иште, Хайкъар масалында олгъан шей ве (не) таптыкъ, Аллаhкъа эбедий шукюрлер олсун. Амин ве аманлыкъ олсун.
60 Бу йылнаме Алланынъ ярдымынен бите, О, юдже олсун! Амин, амин, амин.